Harmónia línií a farebnosti

Tam, kde iní nevidia príležitosť, ***architekti Paulíny a Hovorka*** *tvoria dobrú čitateľnú architektúru. Ich originálny projekt Gumex vyplynul skôr z hľadania väzieb a funkčnosti, než zo snahy šokovať*

Ako ďaleko sa v návrhoch púšťate vlastnou cestou? Oslobodzuje vás alebo zväzuje zadanie od investora?
Pri stavbe budovy sme už mali za sebou košickú realizáciu pobočky Phoenix Zeppelin. Tá bola pre oboch investorov dôvodom spolupráce s naším ateliérom. Zaujímala ich v prvom rade funkcionalita zložitej prevádzky s rôznymi skladmi, dielňami, technologickými miestnosťami, výtvarnú stránku objektov nechali na nás. Trochu sme im nabúrali predstavu o tom, ako má takýto objekt vyzerať. Sú firmy, ktoré už dnes majú v rámci dizajn-manuálu presne predpísaný vzhľad nielen loga spoločnosti, ale aj spôsob prezentácie firmy v interiéroch a výzore budov. Zmeny, výtvarné posuny mimo rámca takýchto regúl musia byť presvedčivé, opodstatnené. Neraz rokujeme až o „drzých" zmenách voči pravidlám. Porušenie regúl pri zachovaní ducha firmy musí byť na prospech samotného projektu.

Aký konštrukčný systém ste zvolili pre nitriansky Gumex?
Nosnou konštrukciou tejto budovy je oceľový skelet opláštený sendvičovými panelmi. Museli sme tu dodržať hmotnosť stavby, preto oceľový systém. Železobetónová konštrukcia by do základovej pôdy preniesla priveľkú tiaž. Stavalo sa na násype nad diaľnicou, nemohli sme ho teda príliš preťažiť. Myslieť sme museli aj na množstvo pneumatík, s ktorými sa v objekte bude obchodovať. Objekty s oceľovou nosnou konštrukciou staviame ako halové stavby s vloženými prvkami. Administratívna časť firmy Gumex je vlastne objekt v objekte, je vstavbou do oceľovej haly.

Ako ste k projektu pristupovali vzhľadom na tvar pozemku?
Pozdĺžnu os oceľového skeletu budovy sme navrhli tak, aby plynula rovnobežne s cestou R1. Originálny kompaktný tvar objektu vrátane netypického členenia fasády pôsobí modernisticky, skulpturálne, má svoju charizmu. Tá však vyplynula skôr z hľadania väzieb a funkčnosti, než zo snahy šokovať vzhľadom objektu. Aby sa všetky úkony a pohyb vo firme ocitli pod jednou strechou, navrhli sme ucelenú stavbu, pri ktorej sme prihliadali aj na dopravnú prevádzku areálu a nevyhnutné požiarne odstupy od iných stavieb. Interiér chráni pred hlukom dobre zvukovo izolovaná stena a obraz na rýchlostnú komunikáciu sme zmiernili pohľadom na brezy a prírodnú scenériu.

Vaše stavby si viem predstaviť aj inde v krajine, pôsobia ako zväčšené dizajnové kazety...
Rodinné domy majú vnútorné väzby, ktoré by mohli fungovať aj inde, ale väčšina stavieb vyšla z tvaru pozemku, čím sa objekt stáva nepremiestniteľným. Architektúra je úžitkové umenie, spája v sebe výtvarné, funkčné, technické a aj technologické aspekty. Budova Gumexu uzatvára priemyselnú časť, je na jej okraji, a dopovedá celú zástavbu, ktorá sa tiahne od neho smerom na sever. Objekt sme nerozdrobovali výhľadmi do všetkých strán, sústredili sme sa na veľké zasklenie smerom k R1. To sú neprenosné súvislosti miesta.

Vonkajšia podoba Gumexu a iných vašich stavieb sa v náznakoch premieta aj do ich útrob. Ako pristupujete k interiéru?
Interiéry dopovedajú myšlienku, ktorá je niekde na začiatku architektonického projektu. Napríklad, štúdia interiéru budovy Phoenix Zeppelin vopred preverovala výtvarnosť a farebnosť, ktoré takýto priestor znesie. Objekty masívnych schodísk v átriu nevznikli náhodne. Schodisko spolu s ochodzou vytvára priestorovú stuhu. Má na seba upozorňovať, aby pohyb budovou bol pocitovo zrejmý. Gumex sme zariaďovali s myšlienkou na hlavné aktivity firmy. Čalúnené lavice pre klientov, stôl na kontakt s klientelou, rozmiestnenie svietidiel či premeny svetla a tieňa na podlahe pripomínajú dynamiku ciest a naznačujú dezén pneumatík.

V tomto projekte je dominantná aj jasná, žltá farba. Na základe čoho ste určili mieru farebnosti?
Vďaka počítačovým programom a fyzickému zhotovovaniu modelov budov vieme presne, do čoho ideme. V prípade žltej farby, ktorá dominuje administratívnej časti budovy, sme - podobne ako aj u iných priemyselných a občianskych budovách, overili pôsobenie

TEXT MARÍNA UNGEROVÁ FOTO BOBO BOŠKA, DODANÉ

ARCHITEKTONICKÝ ATELIÉR PHA
Architekti Martin Paulíny (vpravo) a Braňo Hovorka v interiéri ich projektu Gumex

01

02

03

01 RODINNÝ DOM "DOM ZLOMU" Banská Bystrica. Autori: Braňo Hovorka, Martin Paulíny. Realizácia: 2007-2010, foto: xxxxxxxx xxx xxxxxxx
02 ZEPPELIN SK Banská Bystrica. Autori: Braňo Hovorka, Števo Moravčík, Martin Paulíny. Realizácia: 2009 - 2011 foto: xxxxxxx xxxxxxx
03 CENTRÁLA GUMEX Cabajská cesta, Nitra. Autori: Braňo Hovorka, Martin Paulíny. Realizácia: 2014 - 2015, foto: xxxxxxx xxxxxxx

farebných plôch a objemov na modeloch v počítačových programoch. Budova Gumexu je vlastne strieborná oceľová hala so žltými „implantátmi".

Žltá, odtiene sivej, kov a sklo tvoria príjemnú a veľkorysú harmóniu interiéru. Ako je priestor členený z hľadiska funkčnosti?
Zasklené dvere presvetlenej časti objektu vedú príchodzích smerom do odbytovej haly. Od vstupu sa prechádza priestranným zádverím do reprezentačnej a prijímacej časti odbytovej haly. Tú sme vystavali do výšky dvoch podlaží, vďaka čomu pôsobí výtvarne čisto a pritom dynamicky. Priestorom sa dvíha opticky ľahké oceľové schodiskové rameno. Vedie na galériu, kde sú v rade vedľa seba technická miestnosť, „rokovačka", kuchyňa a kúpeľňa s WC. Galéria je pripravená na možnosť rozširovania firmy. Na prízemí haly pod vysunutú galériu sme umiestnili tri menšie kancelárie s dostatkom svetla a v rovnakom farebnom, materiálovom a pocitovom ladení.

Hľadáte pri prvotných návrhoch viac podôb?
Robíme si súťaž medzi sebou. Obaja navrhneme jeden silný koncept. Jeden z nás urobí členitejší projekt, druhý kompaktnejší. Tieto alternatívy prejdeme s ľuďmi, ktorí od nás čakajú návrh. Obmedzenia miestom alebo požiadavkami ľudí nás dotlačia k zaujímavým riešeniam.

Ak klienti váhajú, je to zo strachu pustiť sa netradičnou cestou alebo sú iné príčiny?
Niekedy je to neistota, či stavba funkčne vyhovie. V prípade návrhu rodinného domu môže byť kolízia v predstave jej členov o spôsobe bývania: niekto potrebuje menšie okná, iný zas veľké presklenia. Nachádzame kompromis k ich spokojnosti.

Ako ľudia po čase reagujú na prostredie, ktoré ste pre nich vytvorili?
Stavanie rodinného domu alebo iného projektu je psychicky náročný proces. Zo vzťahu klient-architekt-dodávateľ sú všetci unavení. Keď budova stojí, všetci potrebujú oddych. Ten väčšinou trvá dva-tri mesiace. Potom sa kontakt medzi nami obnoví a našťastie vždy ostáva príjemný. Ľudia sa v domoch postavených podľa našich projektov cítia príjemne. Sú tam väzby, o ktorých nám oni sami povedali, vstupujú nám do tvorby od začiatku. To je súčasť našej tvorivej metódy.

Ako by ste charakterizovali svoju tvorbu?
Možno je chyba, že na Slovensku nejestvuje teória súčasnej architektúry, ktorá by popisovala konkrétne stavby a to, k čomu architekti vo svojej tvorbe inklinujú. U nás je dôležitý koncept, ten súvisí s tvarom domu. Nie je dôvod okrášľovať dom nejakou zložitou formou. V prípade budovy firmy Gumex, efekt geometrického preliačenia fasády slúži ako tienenie. Na inom priemyselnom objekte kovové opláštenie zakrýva technológie, prieduchy, odsávania. Nami navrhnuté rodinné domy nie sú kubické, často sa stavajú do svahu. Ten tvarovo kopírujú. Figúra domov vyrastá z vrstevníc. Čo je v architektúre domu podstatné, to priznáme aj vo výraze interiéru, dôležité akcentujeme. K svojmu konceptu sa má stavba priznať. ■

PROFIL

Architektonický ateliér Paulíny Hovorka Architekti vytvoril viacero úspešných architektonických návrhov, projektov a realizácií v rôznych častiach Slovenska. Doteraz sú najznámejšími realizáciami Dom zlomu v Kynceľovej a Centrála firmy Phoenix Zeppelin v Banskej Bystrici. Stavby nominované na niekoľko architektonických ocenení zaujali odbornú aj laickú verejnosť. Už pred svojím dokončením budí pozornosť rodinný dom Trigon pod lesom na okraji obce Badín či dynamicky tvarovaná vila nazvaná 90.60.30 vznikajúca v Kremnických vrchoch nad Banskou Bystricou.
www.pha.sk